

NORGES HØYESTERETT

Den 28. april 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Øie og dommerne Bårdsen og Ringnes i

HR-2016-00898-U, (sak nr. 2016/780), straffesak, anke over beslutning:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A (advokat Ketil Magnus Berg)

B (advokat Tor Kjærvik)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmålet om en ankesak i lagmannsretten, hvor tiltalen gjelder overtredelse av straffeloven 1902 § 229 første straffalternativ, jf. § 232, skulle ha vært behandlet med lagrette.
- (2) Ved Oslo statsadvokatembeters tiltalebeslutning 3. desember 2014 ble blant annet A, født 00.00.1981, og B, født 00.00.1984, satt under tiltale for overtredelse av straffeloven 1902 § 229 første straffalternativ jf. § 232 og straffeloven 1902 § 228 første ledd jf. § 232. A ble i tillegg tiltalt for overtredelse av straffeloven 1902 § 162 første ledd.
- (3) Oslo tingrett avsa 5. mai 2015 dom i saken. Dommen har slik domsslutning hva gjelder straffekravene mot A og B:
  - "1. A, født 00.00.1981, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 første straffalternativ jf. § 232, straffeloven § 228 første ledd jf. § 232, og straffeloven § 162 første ledd, alt sammenholdt med straffeloven §§ 62 og 63 annet ledd, til en straff av fengsel i 7 – syv – måneder. Til fradrag ved soningen går 2 – to – dager for utholdt varetekt.
  2. B, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 første straffalternativ jf. § 232 og straffeloven § 228 første ledd jf. § 232, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 7 – syv – måneder."
- (4) Både A og B anket dommen. Ankene gjaldt saksbehandlingen, bevisbedømmelsen under

skyldspørsmålet og straffutmålingen. Ved Borgarting lagmannsretts beslutning 17. august 2015 ble ankene henvist til ankeforhandling.

- (5) Ankeforhandlingen ble gjennomført 30. mars 2016 til 1. april 2016 med meddomsrett. Ved beslutning 7. april 2016 fant samme meddomsrett at saken skulle ha vært behandlet med lagrette. Lagmannsretten viste til at straffeprosesslovens regler om rettens sammensetning er endret for saker som gjelder straffeloven 2005 § 274, og at denne endringen også må få virkning for parallelle saker etter straffeloven 1902. Behandlingen ble derfor avbrutt og utsatt. Det ble lagt opp til at forhandlingene måtte gjennomføres på nytt med nye dommere og lagrette. Retten anvendte den endrede versjonen av straffeprosessloven § 352.
- (6) *Påtalemyndigheten* har i rett tid anket beslutningen til Høyesterett. Påtalemyndigheten mener det må gjøres unntak fra prinsippet om at det er prosessreglene på avgjørelsestidspunktet som skal anvendes. Det vises særlig til at saken materielt sett reguleres etter den gamle loven.
- (7) A har ikke inngitt merknader til Høyesterett. Bs forsvarer har i tilsvar bemerket at han er "tilbøyelig til å være enig i" at retten var riktig sammensatt.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalget har full kompetanse i denne anken.
- (9) Inntil en endring i 2015 bestemte straffeprosessloven § 352 tredje ledd at forhøyet strafferamme etter straffeloven 1902 § 232 ikke hadde betydning for behandlingsformen i lagmannsretten. Slike saker skulle behandles med meddomsrett selv om strafferammen var mer enn seks års fengsel. Straffeprosessloven § 352 ble – i forbindelse med ikrafttredelsen av straffeloven 2005 – endret med virkning fra 1. oktober 2015, slik at bestemmelsens tredje ledd nå kun viser til straffeloven 2005 § 79 * bokstav c, som svarer til straffeloven 1902 § 60a. Den tidligere henvisningen til straffeloven 1902 § 232 ble ikke erstattet med en henvisning til parallellen i straffeloven 2005 § 274. Det er på det rene at ved fullstendig anke i sak som gjelder overtredelse av straffeloven 2005 § 274, skal lagmannsretten settes med lagrette. Spørsmålet er om dette nå også gjelder ved tiltale etter straffeloven 1902 § 229 første straffalternativ, jf. § 232.
- (10) Det er et utgangspunkt, når ikke annet følger av en tolkning av blant annet ikrafttredelses- og overgangsbestemmelsene, at straffesaker behandles og avgjøres etter de prosessregler som gjelder på avgjørelsestidspunktet, jf. Rt. 2014 side 1105 avsnitt 64–65. Men der endring av prosessreglene skjer som en refleks av materielle strafferettslige endringer, og det også ellers er en sterk og direkte lovteknisk sammenheng mellom de prosessuelle og de materielle endringene, vil det kunne være mer nærliggende å knytte valget mellom gamle og nye regler til de materielle strafferettslige normene som får anvendelse.
- (11) Etter Høyesteretts ankeutvalgs syn ligger det slik an i saken her at den nye bestemmelsen om rettens sammensetning i straffeprosessloven § 352 tredje ledd ikke får virkning i saker som bare gjelder overtredelse av straffeloven 1902. Ordlyden i straffeprosessloven § 352 tredje ledd er utformet utelukkende med saker etter straffeloven 2005 for øyet, og viser kun til den nye loven. Det er intet i forarbeidene som indikerer at man fra lovgivers side forutsatte at regelen om lagrettebehandling av saker om overtredelse av straffeloven 2005 § 274 også skulle ha virkning for saker om straffeloven 1902 § 229 første straffalternativ, jf. § 232. Strafferammen ved overtredelse av straffeloven 2005 § 274 er høyere enn ved overtredelse av straffeloven 1902 § 229 første straffalternativ, jf. § 232. Det er også andre innholdsmessige forskjeller.

- (12) Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves.
- (13) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

* Rettet 3. mai 2016 i henhold til straffeprosessloven § 44.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: